

Profeetallinen politiikka

Tarinoita menneestä kulta-ajasta ja vielä loistavammasta tulevaisuudesta

JAN HANSKA

ABSTRACT

Prophetic Politics –
Stories of a Golden
Past and an Even
More Glorious Future

Prophetic politics is a concept which is often understood simply as the infusion of religiosity into politics. The aim of this article is to extend the scope of the concept and view it through narratives. I argue that, by using narratives, a prophetic political leader is able to communicate a grand vision of a glorious future and, at the same time, portray each moment as critical and thus calling for important decisions. Well-told narratives enable the politician to ignite political passions and to make political events more significant and interesting for the average citizen. In effect, citizens become more involved in the political realm. As an example of a prophetic politician I have chosen Ronald Reagan, whose storylines guide Republican politics to this day.

Mankind is in desperate need of leaders with courage and wisdom. (Reagan 13.10.1983)

Tarkoitukseni on luonnostella profeetallisen politiikan käsitettä ja sen merkitystä nykypäivän politiikassa ja sekularisoituneessa maailmassamme. Tavoitteeni on antaa uutta sisältöä profetian ja profeetallisen politiikan käsitteelle. Heti aluksi haluan korostaa, että profeetallisella politiikalla ei välttämättä tarvitse olla mitään tekemistä uskonnon kanssa, vaan kyseessä on pikemminkin johtamistyö. Artikkelini näkökulma on narratiivisessa tutkimuksessa, profeetallisen politiikan ilmentymisessä narraatioina. Esimerkkini koskevat pääosin Yhdysvaltojen 40. presidenttiä, Ronald Wilson Reagania, joka on profeetallisen politiikan rinnalla tämän artikkelin pääkohde. Reaganista ja hänen politiikastaan on kirjoitettu ja kirjoitetaan edelleen paljon, mutta yhdistelmä narratiivisuudesta ja uskonnollis-poliittisesta aspektista on ollut varsin laiminlyöty kysymys. Väitän Reaganin poliittisen johtajuuden juontuneen hänen harvinaisen kehittyneestä kyvystään käsitellä ja välittää amerikkalaisia arvoja narraattorin roolin ja siihen liittyvän

profeetallisen politiikan avulla. Luonnollisesti hän suhtautui realistisesti politiikkaan ja hallitsi sen käytännöt, mutta kyky koskettaa amerikkalaista psyykeä johtui tarinankerronnallisesta lahjakkuudesta.

Reagan näytteli tärkeää roolia Yhdysvaltojen voittaessa kylmän sodan johtamalla maansa halki suurten muutosten. Condoleezza Rice on nimittänyt Reagania historialliseksi hahmoksi vakuuttaen, että muille presidenteille on haaste näyttää, että he pystyvät parempaan (Rice 1990, 88). George W. Bush on kommentoinut Reagania seuraavin ylisanoin:

A president's job is to define the spirit of the nation. And to help define the soul. And Ronald Reagan knew that. And he brought a nation that had fallen into malaise out of its so-called malaise by the pure strength of his leadership. And he defined a vision and carried out a vision, he defined a philosophy and he stuck by a philosophy. And plus his disposition was such that he brightened America and its hopes. And I think he was a great, great president for that. (Siteerattu Noonan 2002, 303)

Bushin lausunto avaa profeetallisen politiikan näkökulmaa, jossa keskeistä on vision luominen ja sen vaatimusten mukaisesti toimiminen. Profeetallisen poliitikon, esimerkiksi Reaganin, vastakohtana voisi olla perinteinen ammattipoliitikko, nykyisin yleinen politiikan ”toimitusjohtaja”, jonka julkinen kuva on muokattu ristiriidattomaksi ja jonka näkemykset eivät herätä vahvoja tunteita puolesta tai vastaan. Ammattipoliitikko on täysin sopeutunut poliittisen järjestelmän vaatimuksiin. Profeetallinen poliitikko puolestaan pyrkii erottautumaan poliittisesta koneistosta ja ennen kaikkea siitä tavasta ja normeista, joilla ammattipoliitikot politiikkaan tekevät. Reaganin sanoin: ”It’s time to stop playing on people’s fears and to begin asking what we can do together to make things better. None of us can afford to play politics as usual” (Reagan 26.10.1982).

Profeetallinen politiikka kuvataan keinoksi parantaa kansalaisten elinolosuhteita tavalla, joka erottuu ”tavallisesta politiikasta”. Profeetallinen poliitikko haluaa luoda itsestään kuvan politiikan ulkopuolisena hahmona, jonka perimmäisenä tarkoituksena on muokata poliittista järjestelmää uuteen uskoon: ”I went into politics in part to put up my hand and say, ‘Stop.’ I was a citizen politician, and it seemed the right thing for a citizen to do” (Reagan 11.1.1989).

Ensimmäisessä luvussa käsittelemme uskonnon ja politiikan liittymäpintoja keskittyen kansalaisuskonnon luomisprosessiin ja siihen poliittisen papin tai profetaan rooliin, jota presidentti Reagan näytteli. Kuvailen miten uskonto ja profetointi saadaan ”amerikanonisoitua” ja isänmaallistettua ja miten Reagan sen teki. Toisessa luvussa tarkastelen profetiaa johtamisen keinona ja tutkin millainen sen tulisi olla sisällöltään, ja millaisia ovat tai voisivat olla sen poliittiset päämäärät. Kolmannessa luvussa tutkin profetian suhtautumista aikaan ja ajallisuuteen sekä sitä, miten näitä teemoja käsitellään poliittisissa profetoimisissa. Neljäs luku käsittelee niitä narratiivisia keinoja, joita profetia käyttää hyväkseen. Argumentoin siinä, miksi juuri tarinat ovat sekä profetoinnille että kansalaisuskonnon muokkaamiselle edullinen keino. Kaikissa luvuissa tarkastelen Reagania poliittisen profetoinnin esimerkkitapauksena. Lyhyessä päätösluvussa avaan mahdollisuuksia, joita profeetallisen politiikan jatkokutkimus voisi luoda.

* * *

Artikkelini perustuu narratiiviseen tutkimusorientaatioon. Keskeinen käsite tässä on David Hermanin (2002) luoma *storyworld*, jonka jatkoissa suomennan ”tarinamaailmaksi”¹. Tarinamaailma viittaa narratiivien kykyyn luoda vaihtoehtoisia maailmoja ja väliaikaisesti siirtää lukijansa niihin. Sekä tarinan kertojalla että tarinan vastaanottajalla (*story recipient*), oli hän sitten lukija, kuulija tai katsoja, on oma roolinsa tarinamaailman luomisessa. Tarinamaailmalla on omat luonnonlakinsa ja kronologiansa, jotka ovat narratiivisesti rakennettuja ja ristiriidattomia tarinan sisäisen logiikan kanssa. Vaikka tarinamaailmat voivat hyvin paljon muistuttaa ”todellista” maailmaamme, voivat erot yhtä lailla olla totaalisiaakin.

Poliittisten tarkoituksien saavuttamiseksi uskottavuus on keskeistä. Kun uskottava tarinamaailma on saatu luotua, voidaan kansalaisen kanssa olla tekemisissä rajatusti tarinamaailman välityksellä ja epäsuotuisia elementtejä todellisesta maailmasta voidaan sulkea tarinamaailman ulkopuolelle. Luonnollisesti kerronnan pitää olla silloin kyllin yksityiskohtaista ja monipuolista, jotta kansalainen ei edes huomaa siirtyneensä poliitikon johdattamaan tarinamaailmaan.

Väitän, että poliitikon pitää kyetä luomaan tarinamaailmoja omaksuakseen profeetallisen johtajan roolin. Tämän roolin määrittelen lyhyesti weberiläisessä mielessä karismaattiseksi johtajaksi, jolla on lisäksi radikaali visio siitä, miten asioiden tulisi olla, ja agenda muutoksen toteuttamiselle.

Uskonnollinen politiikka ja poliittinen uskonto Yhdysvalloissa

Yhdysvallat on poikkeustapaus läntisen maailman valtioiden joukossa puhuttaessa uskonnon vaikutuksesta politiikassa. Uskonto ja politiikka ovat niin yhteen liittyneitä, että eron tekeminen on vaikeaa. Aina Thomas Jeffersonin ajoista alkaen on kiistelty uskontoa ja politiikkaa erottavan ”muurin” (*wall of separation between the church and the state*) tarpeellisuudesta. Yhdysvallat on aina nähnyt itsensä ”uutena Israelina,” maana jonka Jumala (tai *Divine Providence*, käyttäkseni Jeffersonin kaltaisten deistien suosimaa ilmaisua) on aset-

¹ Myös monet muut narratiivitutkijat (Genette 1980, Todorov 1981, Bruner 1986, Ryan 1991, Palmer 2004) ovat käsitelleet tarinamaailmaa tai vastaavaa käsitettä, mutta tuskin kukaan Hermania laadukkaammin.

tanut erilleen muista ja antanut sille erillisen tehtävän ja kohtalon (*Manifest Destiny*). Ajatus Yhdysvaltojen erityisestä asemasta vaikuttaa edelleen vahvasti siihen tapaan, jolla maa toteuttaa ulkopoliitiikkaansa. Myös sisäpolitiikassa sekä sekularisoituneet että uskonnolliset voimat yrittävät vaikuttaa haluamaansa suuntaan uskontoon liittyvin tai uskonnonkaltaisain keinoin. (Curry 2001, Meacham 2006, Kosmin-Lachman 1993, Marty 1984) Näin ollen ei ole kovin kiinnostavaa todeta, että uskonnolla on suuri merkitys amerikkalaisessa politiikassa, sillä tämä olisi kaikessa universaaludessaan merkityksetön väite. Nojaahan koko läntinen moraalijärjestelmä pitkälle kristilliseen ja eritoten protestanttiseen kristillisyyteen (Weber 1990).

Vasta se, että väitän tämän uskonnollisuuden usein ottavan profeettallisen muodon, tuo jotain uutta keskusteluun. Uskonnollisista alkuperää olevia arvoja on löydetävissä poliittisen retoriikan kaikilta tasoilta, mutta vähälle tutkimukselle on jäänyt se tapa, jolla uskonnollisia tai uskonnollisen alkuperän omaavia tarinoita käytetään poliittisen johtamisen välineinä. Yhdysvaltojen presidentit ja muutkin näkyvät poliittiset johtajat uudelleentulkitsevat uskonnollisia tarinoita varsin sekulaaristen poliittisten tarkoituksien saavuttamiseksi.

Reagan ei tyytynyt olemaan pelkkä valtiolaivan kapteeni, joka noudattaa uskonnollisia arvoja vain yksityisessä elämässään. Martin E. Marty (1984) mukaan moni presidentti on pyrkinyt omaksumaan ”kansallisen pastorin” tai ”kansalaisuskonnon papin” roolin (*pastor of national faith*). Reagan otti askeleen pidemmälle ja pyrki olemaan kansallisen herätysliikkeen johtaja ja profeetta: ”I believe this country hungers for a spiritual revival. I believe it longs to see traditional values reflected in public policy again.” (Reagan 15.3.1982)

Profeettalliset poliitikot, jotka valitsevat uskonon näin käytettäväksi eivät useinkaan työskentele kristillisen hyvän jakamiseksi kaikille altruistiseen tapaan. Koko poliittinen johtajuus kuvataan narratiivisesti Jumalan tahdon tulkitsemiseksi, mutta tässä prosessissa Jumala itsekin sekularisoituu ja tulee puhtaasti amerikkalaisten arvojen tahrakaksi. Kansallisen edun varsin sekulaarinen idea esitetään osana Jumalan suurta suunnitelmaa Amerikan tulevaisuudelle.

Profeettallisesta politiikasta ovat viime vuosina kirjoittaneet Jim Wallis (2005) ja David Gutterman (2005), jotka peräänkuuluttavat uskonnollisten arvojen roolin lisäämistä politiikassa. Tässä artikkel-

issa käytän heidän termiään, mutta pyrin luomaan sille varsin erilaisen merkityksen. Yritän erottaa profeettallisuutta sen perinteisistä uskonnollisista yhteyksistä ja väitän, että profeettallisessa politiikassa johtajuus ja vision luominen on uskoa tärkeämpää. Profetia ei välttämättä nouse juutalaiskristillisestä traditiosta, vaan se voi saada uusia muotoja kansalaisuskonnon myötä. Uskonnolliset ja isänmaalliset motiivit ja tarinat kietoutuvat toisiinsa ja esittävät Yhdysvaltojen ”perustajaisät” (*the Founding Fathers*), kuten Adamsin ja Jeffersonin, miltei Mooseksen kaltaisina hahmoina. Samoin itsenäisyysjulistuksen sanat koetaan profeettallisiksi ja *Bill of Rights* ohjaa ihmisten elämää kuin Kymmenen käskyä ikään. Sekulaarisen ja isänmaallisen uskon kohteille annetaan juutalaiskristillisen uskon kohteita vastaava arvo.

Will Herbergin mukaan se, että on protestantti, katolinen tai juutalainen, koetaan ehkä ainoana tapana olla amerikkalainen ja kuuluu yhteisöön. Hänelle nämä kolme uskonsuuntaa ovat ”amerikkalaisen uskonnon” kolme eri haaraa, jotka kuitenkin teologisessa mielessä yhtyvät toisiinsa. (Herberg 1960, 38–39) Jo Alexis de Tocqueville (2000, 277) havaitsi, ettei Yhdysvalloissa ollut yhtään uskonnollista doktriinia, joka olisi demokraattisten ja kansallisten instituutioiden vastainen. Uskonnollisuuden perusrakenteet Yhdysvalloissa ovat hyvin suotuisia demokraattiselle politiikalle ja tämä kaikkien uskonnollisten suuntausten keskinäinen poliittinen konsensus auttaa suuresti yhtenäistävän kansalaisuskonnon luomisprosessia.

Mutta millainen tämä amerikkalainen kansalaisuskonto voisi sitten olla? Herbergin mukaan se on sama asia kuin järjestelmä, josta käytetään nimeä ”amerikkalainen elämäntapa.” (*the American Way of Life*). Se on pohjimmiltaan henkinen rakenne, joka koostuu ideoista, arvoista, uskomuksista ja standardeista. Amerikkalaiselle se tarkoittaa kaikkea sitä, mikä on oikein, hyvää ja totta elämässä. (Herberg 1960, 75–78). Herbergille ”demokratia on selvästi synonyymi amerikkalaiselle elämäntavalle” (mt., 87). Hän kuitenkin kieltää amerikkalaisen elämäntavan olevan mikään ”superuskonto” joka toimisi kattokäsittteenä kolmelle suurelle uskonnolle. Sen sijaan Herberg näkee tämän ”yhteisen uskon” toimivan syvemmällä tasolla amerikkalaisten mielessä ja sieltä vaikuttavan ajatuksiin ja tunteuksiin. (mt., 88)

Henkisellä tasolla amerikkalaista elämäntapaa kuvaa parhaiten tietty idealismi. Kyseessä on siinä

mielessä uskonto, että sillä on omat symbolinsa, rituaalinsa, juhlapäivänsä, liturgiensa ja pyhimyksensä (mt., 78–79). Nämä peittyvät usein sekulaarisen ja isänmaallisen kaavun alle. Tällaista idealistista ja uskonnollisävytteistä isänmaallisuutta Reaganin koetti narratiiveillaan luoda, mutta hän törmäsi samaan ongelman käytännössä kuin Herberg tutkimuksen tasolla. Nykypäivän yhteiskunta on liian monimuotoinen, jotta se voisi löytää yhden ainoan oikean elämäntavan kaikille kansalaisilleen. Amerikkalainen elämäntapa ja siitä juontuva amerikkalainen unelma ovat liian eksklusiivisia. Herbergin näki amerikkalaisen elämäntavan olevan ”keskiluokkainen tapa” (*middle-class way*) (mt., 81), mutta ei kuitenkaan huomannut siitä koituvia vaikeuksia. Suurkaupungin syrjäkylmillä kasvaneen amerikkalaisen ja Texasin öljymiljonäärin pojan elämäntavat, ja jopa unelmat, ovat erilaisia.

Kansaa yhdistääkseen kansalaisuskonnon tulisi voittaa eksklusiivisuutensa, mikä voi tapahtua vain etsimällä niin perustavanlaatuisia yhteisiä pienimpiä nimittäjiä kansalaisten välillä, että jokainen voi ne hyväksyä omiksi arvoikseen. Meidän suomalaisten ”koti, uskonto ja isänmaa”, tai amerikkalaisten ”life, liberty and pursuit of happiness” tai ”faith, family, [...] and, above all, freedom” (Reagan 12.6.1986), toki kykenevät muodostamaan kansalaisuskonnolle pyhän kolmiyhteyden, jonka miltei kaikki kansalaiset voisivat hyväksyä. Samalla ne kuitenkin ovat liian universaaleja käsitteitä toimia-akseen konkreettisen elämäntavan perustana.

Väitän, että ainoa tapa luoda todella kattava kansalaisuskonnon muoto on rakentaa se, kuten Reagan teki, narratiivien avulla osallistamalla kansalaisia. Narratiivisen kansalaisuskonnon sisällön ja rajojen tulee olla sellaisia, ettei niitä voi tarkasti määrittää, ja ne tulee välittää kansalle rikkaalla tarinankerronnalla. Kun kerrotut tarinat ovat kyllin monimuotoisia ja yksityiskohdiltaan rikkaita, voi jokainen kansalainen poimia niiden verkosta juuri sen asian tai aspektin, mikä häntä miellyttää. Tällainen kansalaisuskonnon malli luo kuitenkin ainoastaan illuusion yhteneväisyydestä kansalaisten välillä. Jokainen kansalainen rakentaa itselleen kansalaisuskonnollisen tarinamaailman oman mieltyöksensä mukaan. Tarinankerronnan tarkoituksellisen epätarkkuuden vuoksi hän kuvittelee muiden näkevän kansalaisuskontonsa samalla tavalla, vaikka kaikki todellisuudessa olisivatkin luoneet omat erilaiset tarinamaailmansa.

Jos uskonto voidaan ”amerikanonisoida,” voidaan sama tehdä myös profeetan käsitteelle. Paul D. Erickson (1985, 86) tulkitsee, että omaksuessaan narratiivisen persoonan Amerikan profeetana Reagan tarjoaa kaksi visiota tulevaisuudesta. Yhtäältä hän varoittaa, että amerikkalaisten toiminta voisi johtaa tuhoon, jos asevarustelua ei jatketa. Toisaalta hän lupaa kunniaa ja onnistumisia, ja suorastaan ”tuhatvuotisen valkeuden ajan,” mutta vain jos kansa noudattaa hänen poliittista visioitaan. (mt., 86) Näkemys Amerikan tulevaisuudesta täynnä mahdollisuuksia ja valintoja, eikä suinkaan kohtalon sanelemana, erottaa hänen viestinsä muun uskonnollisen oikeiston profetioista ja visioista. Amerikalla on edessään kunniakas tulevaisuus, ja ei ole mitään sellaista ennalta määrättyä tuhoa, joka loisi varjon tämän tulevaisuuden päälle ja samalla tekisi koko poliittisen toiminnan turhaksi. Amerikkalaisilla on valta ja voima tehdä valintoja ja oikeat valinnat väistämättä johtavat loisteliaaseen tulevaisuuteen. Kohtalo *Manifest Destiny*n myötä on positiivinen tekijä tarinankerronnassa.

Reaganin poliittisen uran alkuvuosina, ja jopa presidenttiyden alkuaikoina, hänen poliittinen profetiansa seurasi pitkälti amerikkalaista puhetaitoa ja kirjallisuutta dominoivaa ns. jeremiadin kaavaa. Jeremia oli Vanhan testamentin profeetta, joka eli Juudean sortumisen aikana ja muokkasi vahvoja apokalyptisia visioita saattaakseen juutalaiset jälleen oikealle polulle. Hänen profeetallinen viestinsä oli hyvin konservatiivinen ja hän vaati kansaansa hylkäämään uudet tapansa ja noudattamaan vain Jumalan antamia lakeja. Jeremian mukaan on nimetty myös erityinen teksti- tai tarinatyyppe, jeremiadi. Jeremiadi tarjoaa rakenteen, jossa historiaan voidaan lisätä moraalinen merkitys ja vastuuntunto, eli toisin sanoen juonentaa historia tarinaksi moraaliarvoista. (Erickson 1985, 87) Sacvan Bercovitchin (1975) mukaan jeremiadi on tärkein Yhdysvaltojen yksittäinen kontribuutio poliittiselle retoriikalle ja heille leimallinen profeetallinen itseilmaisuuden muoto.

Jeremiadi etenee kolmen vaiheen kautta. Ensimmäinen on syntien havaitseminen ja tuomitseminen, sitten varoittaminen Jumalan tuomiosta ja kolmanneksi tarjous uudesta toivosta, jos kansa tuhlajaapojen tavoin palaa Jumalan suunnitelman mukaiselle tielle. (Gutterman 2005, 9) Jokaisen sukupolven kohdalla luonnollisesti sekä kriisin määrittely että ohjaus tietylle tielle ottaa omanlaisensa muodon riippuen aikakauden sosiaalisesta kontekstista.

Reagan ei kuitenkaan tyytynyt noudattelemaan jeremiadin kaavaa orjallisesti. Useimmiten hän esitti synkän nykyhetken kontrastina loistavaan tulevaisuuteen. Uhkista Reagan harvoin puhui suoraan, niiden suhteen hänen puheensa on pikemmin viitteellistä. Siinä kun jeremiadi käyttää keppi ja porkkana -menetelmää johtamisessa, Reaganin myötsyntyinen optimismi ja tarinamaailman sadunomaisuus pikemminkin saivat aikaan sen, että porkkanan asemesta hän heilutti kansalaisten edessä ylitsepusuavaa runsaudensarvea – toki juuri niin kaukana, ettei siihen voinut ylettyä. Mielenkiintoista on, että Reagan sai omintakeisella jeremiadillaan keskivertoamerikkalaisen olemaan ”kansalaisyhteisö” ja ”äänestäjän” lisäksi myös ”uskovainen”. Reaganin profetiaan uskomisen vaati henkistä kääntymystä tai herätystä yhtä lailla kuin kuuliaisuutta hänen ajamalleen politiikalle. Pelkkä äänen antaminen ei vielä riittänyt. Gospeliin Amerikan loistelias tulevaisuudesta tuli todella uskoa, sillä Reagan ei koskaan edes hetkeksi hylännyt ajatusta aina paremmasta huomisesta.

Poliittisen profetian narratiivisuus ja poliittinen tarkoituksenmukaisuus

We shall be a city upon a hill. The eyes of all people are upon us, so that if we shall deal falsely with our God in this work we have undertaken and so cause Him to withdraw His present help from us, we shall be made a story and a byword throughout the world. (Winthrop 1630)

We can work to reach our dreams and to make America a shining city on a hill. (Reagan 31.1.1983)

With hard work, faith in God and in each other, we can and will rebuild this wonderful land. (Reagan 1982, 1022)

Profetointi ei ole vain tulevaisuuden ennustamista. Se on myös moraalisten totuuksien artikulointia sekä nykyisyyden yhteiskunnallisten ongelmien tunnistamista ja ratkaisun tarjoamista niille.

Wallisin (2005, 72) mukaan meidän tulisi arvioida poliittisia vaihtoehtoja Raamatun profeettojen edustamien arvojen kannalta. Näin arvot olisivat tulevaisuuden politiikan keskeisimmät tekijät. Väitän, että nykypäivänkin politiikan on mahdollista, ja toisinaan jopa edullista, omaksua narraattorin ja profetaan rooli. Sillä, käyttäkö hän uskonnollisia arvoja tai dogmeja politiikassaan, ei ole mitään vä-

liä. Oleellista on muutoshakuisuus. Vallankumouksellisilla on tapana profetoida, sillä he ovat poliittikan status quon suurimpia vastustajia. Yleensä profetat nousevat yhteiskunnan marginaaleista. Gutterman (2005, 43) näkee jopa Raamatun profeettojen olleen yhteiskuntansa ulkopuolella. Vain sieltä käsin he saattoivat kritisoida vallitsevaa sosiaalista järjestystä ja pyrkiä lisäämään oikeudenmukaisuutta ja tasa-arvoa.

Erilaiset vallitsevan kulttuurin ulkopuoliset vallankumousjohtajat, kuten esimerkiksi Subcomandante Marcos tai Che Guevara, on helppoa leimata profetallisiksi.

Hyvin usein ainoastaan väkivallattoman linjan tai uskonnollisten arvojen läpikäymät ihmiset nähdään profeettoina. Perinteisimmin rooliin on asetettu Martin Luther King Jr, Mahatma Gandhi tai Nelson Mandela. Heidän edustamansa varsin kannatettavat arvot eivät kuitenkaan ole välttämättömiä profetallisten visioiden välityksessä. Esimerkiksi Malcolm X:llä oli edellä mainittujen hahmojen lailla voimakas visio, mutta erottavana tekijänä olivat keinot, joilla hän pyrki visiotaan toteuttamaan. Kun profetaan käsite irrotetaan uskonnollisesta taustastaan, voidaan jopa Adolf Hitlerin *Endlösung* nähdä – jos moraalinen arviointi tässä jätetään pois – profetallisena visiona paremmasta maailmasta (vaikka siitäkin on löydettävissä eräitä Lutherin teologiaan liittyviä yhtymäkohtia). Olenaisista poliittiselle profetialle on vahva visio, olkoon se sitten hyvästä tai pahasta. Edmund Burke (1984, 314) on kirjoittanut että ”kaikki politiikka on vähemmän pahan politiikkaa”. Hitlerin, Stalinin tai nykyään esimerkiksi Osama Bin Ladenin ”synkät profetiat” johtavat usein verenvuodatukseen, ja juuri näitä profetioita vastaan demokraattisen poliittisen narraation tulisi suuntautua.

Kiinnostavimpia profetallisia hahmoja ovat ne, jotka käyttävät poliittisesti korkeaa asemaansa narratiivisen auktoriteettiaseman luomiseksi sen sijaan, että visio nostaisi heidät marginaalista. He ovat jo poliittisia johtajia, mutta valitsevat profetalliset narratiivit poliittisen johtamisensa välineiksi. Profeetta on aina johtajahahmo, ei välttämättä sotilaallinen tai poliittinen, mutta ainakin mielipidejohtaja. Hän on moraalinen keulakuva, jolla on valta ja voima vaikuttaa toisten ajatteluun ja muokata heidän arvojaan ja näkemyksiään siitä, miten asioiden tulisi olla.

Vaikka profetta nousisikin marginaalista, häntä voi pitää profeettana vasta kun hän todella on

noussut johtajan asemaan. Siihen asti hän on vain mariseva vastarannankiiski, jonka viesti hukkuu muiden äänien joukkoon. Kun profeetta on saanut kuuluisuutta, saa hänen kertomansa sanomakin merkitystä. Asema voidaan saavuttaa nousemalla Mandelan tavoin massasta, jolloin profeetallisen viestin sisältö nousee keskeiseen asemaan. Yhteiskunnallisen statuksen valmiiksi omaava hahmo puolestaan voi käyttää asemaansa sisällöllisesti heikomman profeetallisen viestin tukemiseksi. Hiukan kärjistäen voisi sanoa, että massoista nouseva profeetta saa mainetta visionsa vuoksi, kun taas profeetallisen tien myöhemmin valitseva johtaja saa sitä henkilökohtaisen karismsa ja asemaansa vuoksi vision merkityksen vähentyessä. Johtajuuden merkitystä profeetalliselle politiikalle ei sovi aliarvioida.

Usein profeetalliset poliitikot ja muutkin profeetat nousevat esiin kriisin aikana. Jos kriisi on luonteeltaan sosiaalinen tai sisäpoliittinen on kysestä Kingin ja Gandhin kaltaisille massoista nouseville olosuhteiden parantajille. Jos kriisi on ulkopoliittinen ja valtioiden välinen, tulee profeetallisten johtajahahmojen nousta korkeimpien valtiomiesten joukosta. On vaikeaa kyseenalaistaa esimerkiksi Winston Churchillin merkitystä prosessissa, jossa hän luotsasi Britannian vaikeiden aikojen yli. Ei voida kuitenkaan Wallisin ja Guttermanin tavoin ahtaasti tulkita, ettei profeetta voisi syntyä myös yhteiskunnallisen harmonian ja hyvinvoinnin tilassa.

Kriisi ei koskaan ole absoluuttinen ja kyseenalaistamaton asioiden tila. Taitavasti narratiiveja käyttävä poliitikko voi luoda ja piilottaa kriisejä tarpeensa mukaan muokkaamalla tarinamaailmojaan tiettyyn suuntaan. Tämä kyky on vain erittäin lahjakkailla tarinankertojilla, kuten Reaganilla. Taloudellisten ja muiden sisäpoliittisten ongelmien ollessa akuuteimmillaan Reagan loi presidenttityensä alkuvuosina narratiivien avulla ulkopoliittisia kriisejä, keskittyen esimerkiksi Neuvostoliiton asevarustelun laajuuteen. Siten hän vähensi sisäpoliittisten kriisien merkitystä tarinamaailmassaan ja siirsi ihmisten huomion toisaalle. Hän pystyi tarinoillaan manipuloimaan sekä äänestäjiä että myös poliittista tilannetta millä tahansa hetkellä vain tekemällä pieniä muutoksia kertomissaan tarinoissa ja käyttämällä eri hetkillä eri tarinoita. Kyky kuvata yhteiskunta kriisin uhkaamaksi on profeetallisessa politiikassa keskeistä, sillä se tarjoaa mahdollisuuden välttää poliittinen stagnaatio ja pitää

politiikka koko ajan muutoksen tilassa ainakin tarinallisella tasolla. Koska kriisit ovat luonteeltaan kuitenkin ohimeneviä, on politiikan looginen jatkuvuus turvattava siten, että tarinan avulla luodaan kuva siitä, että politiikkaa ohjaava visio auttaa ylittämään jokaisen mahdollisen kriisin. Toisin sanoen tarina yhdistää muutoksen ja jatkuvuuden uskottavalla tavalla toisiinsa.

Wallisin (2005, 27) mielestä amerikkalaisesta politiikasta puuttuu todellinen visio. Hänen mukaansa profeetan tulisi olla henkilö, joka toimii vaatimattomana sanansaattajana ja puhuu Jumalan politiikasta, mutta myöntää, että aivan liian usein vision avulla legitimoidaan epäoikeudenmukaisuuksia politiikkaa. (mt., 27–29) Vision oikeudenmukaisuudella ei kuitenkaan ole profeetallisuuden kannalta mitään merkitystä. Niin Reaganilla kuin molemmilla Busheilla visio on keskeisessä asemassa politiikassa.

Siinä kun Vanhan testamentin profetioista ja visioista monet käsittelevät epäoikeudenmukaisuuksien korjaamista sosiaalisessa kontekstissa varsin maltillisella tavalla, esimerkiksi juuri Jeremiaan ote on enemmänkin ”tulsta ja tulikiveä”. Jälkimmäinen on selvästi lähempänä Reaganin ulkopoliittista doktriinia ”pahan imperiumista” (*evil empire*) (Reagan 8.3.1983). Reagan on myös varsin lähellä Uuden testamentin Ilmestyskirjan tyyliä kuvatesaan uhkaa, jossa ihmiskunta voisi ”*perish in the hail of fiery atoms*”. (Reagan 8.6.1982) Kuitenkin Reaganin voimakkain ja samalla positiivisin visio oli se, jossa John Winthropin (1630) esittämä ajatus mukaillen amerikkalaiset voivat ”*work to reach our dreams and to make America a shining city on a hill*” (Reagan 31.1.1983) Tämä termi kutsuu amerikkalaisten kollektiivisesta muistista esiin unelmia suuruudesta ja hyvyydestä. Wallisin (2005, 14–17) mielestä kristillisten arvojen tulisi muodostaa pohja, jolle politiikka rakentuu, ja niiden tulisi muokata politiikkaa olematta pelkkää poliittista käyttäytymistä ja toimia legitimoivaa tyhjää puhetta. Narratiivisella tasolla Reaganin politiikka oli uskonnollisten arvojen läpikäymä, mutta, kuten politiikassa yleensä, sanat vastasivat tekoja usein ainoastaan luodussa tarinamaailmassa.

Reagan kytki uskonnollisia arvoja tarinamaailmaansa siten, että niillä kyettiin tukemaan miltei jokaista tehtyä ja edessä olevaa päätöstä. Demokraattien varovaisuus puhua uskosta ja kykenemättömyys käyttää uskontoa vastatarinoidensa muo-

dostamisessa antoi hänelle monipoliaseman profetoinnissa ja siten vapaat kädet käyttää uskonnollisia tarinoita (Lakoff 1996, Wallis 2005). Jotta voitaisiin välttyä tällaiselta uskonnon väärinkäytöltä, profeettallisia poliitikkoja pitäisi olla samaan aikaan useampi kuin yksi. Yhtä vahvan ja vastaavan kaltaisen vastatarinan puuttuminen mahdollistaa sen, että profeettallinen poliitikko voi saada tarinansa vakiinnutettua hallitsevan kertomuksen (*master narrative*) (Andrews ym. 2004) asemaan, jota ei edes haasteta.

Arendtiläisittäin tarina ja ideologia eroavat toisistaan siinä, että narratiivi syntyy aina maailmaan, jossa se elää yhtenä tarinana muiden joukossa, kun taas ideologia pyrkii vakiinnuttamaan asemansa haastamattomana ja ainoana tarinana, joka hallitsee tiloja, toimintoja ja tapahtumia, ja sulkee ne uudelleentulkinnalta. (Gutterman 2005, 44) Kuitenkin kun tarinaa käytetään nimenomaan ideologian ja ajatusmallien levittämiseksi, tulee narratiivistakin väline, jolla pyritään poliittisen areenan dominointiin. Tarinankerronta poliittisessa johtamisessa on eritoten asioiden julkituontia, jopa julistamista. Mitä enemmän tarinankerronta muistuttaa julistamista, sitä profeettallisempaa poliittikkakin on.

Profeettallinen poliitikko haluaa tulla kuulluksi, huomatuksi ja seuratuksi toiminnan tasolla. Profeettallinen poliittinen johtaminen ei tarvitsisi kuin yhden vahvan narratiivisen profetian julistettavaksi, jos samalla vastatarinoiden määrää kyetään rajoittamaan. Ollakseen todella tehokasta poliittisen profetian ei tule sallia vastatarinoiden esille pääsyä ja tärkeää onkin saattaa tarinan vastaanottajille uskomus, että toisenlaisia varteenotettavia tulkinnan tapoja todellisuudelle ei edes olisi olemassa.

Kukaan ei ole profeetta omassa maassaan, kuten sanalasku sanoo. Jollei muita karismaattisia johtajia ole tarjolla, voi vähemmän lahjakaskin profeettallinen hahmo kuitenkin saada visiollaan yleisen hyväksynnän, jos hän kykenee ankuroimaan sen kyllin vahvasti uskonnolliseen perinteeseen ja arvoihin. Usko on inspiroinut monia Yhdysvaltojen presidenttejä Jimmy Carterista George W. Bushiin. Henkilökohtaista uskoa ja uskontoa voi käyttää yhtä lailla poliittisena aseena kuin poliittista päätöksentekoa moraalisesti uudistavana tekijänä. Toisaalta uskon ei tarvitse välttämättä inspiroida politiikkaa, eikä vaikuttaa tarinamaailman ulkopuolella mitenkään. Uskoaan julistava Bill Clinton rikkoi yksityiselämässään yhtä tai useampaakin kymmenestä käskystä. Kristilliset doktriinit unohtaan

Reagan ei juuri helpottanut Yhdysvaltojen köyhien ahdinkoa. Useimmiten uskon vaikutukset ovat haavittavissa vain retoriikan ja tarinankerronnan tekstuaalisella tasolla, ei niinkään reaali maailmassa ja sen tapahtumissa.

Gutterman näkee tarinat ja eritoten ”pyhät tarinat” (*sacred stories*) primäärinä menetelmänä, jolla visiota ja profetiaa välitetään kansalaisille. Hän rajoittaa profeettallisen politiikan tasolle, jossa poliittiset hahmot ja instituutiot perustuvat identiteettinsä tiettyihin Raamatun tarinoihin, jotka mahdollistavat suhteellisen vakaiden poliittisten identiteettien ja visioiden luomisen. (Gutterman 2005, 15, 34) Pyhät tarinat ovat niin sedimentoituneita kulttuuriseen kontekstiinsa, että ne kykenevät muokkaamaan kulttuuriaan ja visiota poliitikasta sen sisällä asettamalla rajoja niille ”maallisemmille tarinoille”, joita samasta aihepiiristä voidaan ylipäätään kertoa. Niiden ei tarvitse olla ole uskonnollisia, vaan ”pyhyys” viittaa niiden kyseenalaistamattomaan asemaan. Pyhät tarinat ja niiden tarinamaailmat luovat tarinankerronnalle rajoja muokkaantumalla ”maalaisjärjeksi” ja vahvimmillaan jopa kiistämättömiksi totuuksiksi. (mt., 10–11, 31) Northrop Fryen (1957, 349) mukaan yksi yhteiskunnan tärkeimmistä järjestyksenluojista on vakiintunut sanojen kokoelma. Uskonossa se voi olla pyhä kirjoitus ja politiikassa vaikka perustuslaki. Tällainen sanojen muodostama rakenne voi pysyä muuttumattomana vuosisatojenkin ajan, mutta samalla siihen liitetyt merkitykset voivat muuttua jopa tunnistamattomaksi. Sanakokoelman tai pyhän tarinan tulee kuitenkin pysyä rakenteellisesti samana. Frye jättää tarinalle mahdollisuuden muuttaa merkitystään ja pysyä avoimena uudelleentulkinnolle mukautuakseen kulloiseenkin aikaan. (mt., 349) Tämä on keskeinen mahdollisuus poliittisessa narraatioissa, ja sitä Reagan käytti tehokkaasti hyväkseen. Hän poimi perustuslain kaltaisia asioita Yhdysvaltojen historiasta ja muokkasi niihin keskittyvien pyhien tarinoiden tai tekstien perusrakennetta, noudattaen uusia ja aikansa kontekstiin paremmin sopivia narraatioita, jotka sisältänsä erosivat suuresti alkuperäisistä.

Taitava profeettallinen poliitikko kykenee herättämään uinuvia tarinoita kansakunnan kollektiivisesta muistista, luomaan niille uusia merkityksiä, ja rakentamaan uudenlaisia tarinoita ja tarinamaailmoja. Reaganin poliittisessa tarinankerronnassa vain harva asia on alkuperältään täysin hänen omaansa, mutta hänen tarinankertojen lahjakkuus

tensa onkin kyvyssä käyttää muiden tarinoita ja muokata niistä omiaan:

I won a nickname, “The Great Communicator.” But I never thought it was my style or the words I used that made a difference: it was the content. I wasn’t a great communicator, but I communicated great things, and they didn’t spring full bloom from my brow, they came from the heart of a great nation – from our experience, our wisdom, and our belief in the principles that have guided us for two centuries. They called it the Reagan revolution. Well, I’ll accept that, but for me it always seemed more like the great rediscovery, a rediscovery of our values and our common sense. (Reagan 11.1.1989)

Toisten sanojen ja tarinoiden käyttö ei vie mitään pois Reaganilta tai muiltakaan profeetallisilta poliitikoilta. Reagan tarjoaa kuulijoilleen vain taidokkaan narraation, mutta amerikkalainen elämäntapa aiheena muuttaa hänen tarinansa pyhäiksi tarinoiksi suurelle osalle amerikkalaisista. Alexander Popen (1903, 12) sanoin: “True wit is nature to advantage dressed; What oft was thought, but ne’er so well expressed; Something, whose truth convinced at sight we find, That gives us back the image of our mind.” Reagan käytti jo olemassa olevia tarinoita antaakseen amerikkalaisille mitä he itse jo mielessään ajattelivat.

Profeetallinen poliitikko voi kuvata todellisuuden yleisestä näkemyksestä poikkeavaksi. Jo Aristoteles (1997) kirjoitti, että syytettäessä runoilijaa siitä, ettei hän ole kuvannut todellisuutta tosiseikkoja vastaavalla tavalla, hän voi aina vastata kuvanneensa asiat sellaisiksi kuin niiden tulisi olla. Poliitikko, joka valitsee narratiivit johtamisensa välineiksi on siis tavallaan poliittisen todellisuuden runoilija tai narraattori, jolla on Horatiuksenkin (1940, 61) mukaan asema ”laillistettuna valehtelijana”, joka voi kirjoittaa mitä haluaa. Tämä runoilijan etuoikeus olla välittämättä faktoista on ainutlaatuinen ja osaltaan selittää, miksi niin monella kirjallisuuden rakenteeseen liittyvällä termillä, kuten ”fiktio”, ”faabeli” tai ”myytti”, on sisäänrakennettuna merkitys epätotena. (Frye 1957, 75) Jotta profeetallinen aspekti narraatioissa toimisi, vaaditaan erityisesti kahta ominaisuutta, nöyryyttä ja huumorin hillitsemistä. Jollemme ole nöyriä, emme kuule profeetan ääntä, vaan näemme hassun hahmon hänen loistonsa asemesta. Jollei huumoria siirretä syrjään, emme voi olla nauramatta profee-

talle. (Forster 1953, 117) Jotta profeetallinen viesti siis voitaisiin kokea sellaiseksi, tulee yleisön osallistua narraattorin profeetallisen persoonan luomiseen tai aktiivisesti pyrkiä tulkitsemaan viesti profeetallisena. Profetian tulee kurkottaa menneeseen, joko ajassa tai pyrkien koskettamaan alkukantaisia tunteita. Sen täytyy luoda meissä tunne äänestä tai laulusta. (mt., 126):

A settler pushes west and sings a song, and the song echoes out forever and fills the unknowing air. It is the American sound. It is hopeful, big-hearted, idealistic, daring, decent, and fair. That’s our heritage, that’s our song. We sing it still. (Reagan 21.1.1985)

Reaganin mukaan koko Amerikan historia oli profetiaa käytännössä. Se oli ja on jatkuva tarina jumalaisesta suunnitelmasta, joka toteutuu meidän silmiemme edessä. Jos yritämme lukea tai kuunnella Reagania pyrkimättä kuitenkaan kuuntelemaan tätä ”ääntä tai laulua,” menetämme paljon Reaganin tarinan merkityksestä. Saatamme kuulla vain vanhan miehen höpisevän Amerikasta, jota ei koskaan ollutkaan ja ”hohtavista kaupungeista kukkulalla”. Voimme myös tulkita sen profetiana, jos kuuntelemme tarkasti. Mitä enemmän uskonnollinen ja henkinen aspekti korostuu Reaganin narraatioissa, sitä vaikeampaa sitä on tulkita ”puhtaan” poliittisessa mielessä. Narraatioon kuuluu useita uskonnollisia elementtejä, joista usein näkyvimmäksi nousee hyvän ja pahan välinen kamppailu. Kaikki nämä tulee ottaa huomioon, jotta voidaan tutkia Reaganin profeetallista ja narratiivista politiikkaa. Vaikka emme tämän ”laulun” varsinaisia sanoja tuntisikaan, pystymme ainakin hyräilemään sen mukana (Forster 1953, 127–131).

Suurin Reaganin profetioista oli epäilemättä hänen yli 20 vuotta kestänyt henkilökohtainen uskon- ja visionsa Neuvostoliiton lopullisesta sortumisesta Yhdysvaltojen haastaessa sen täysimittaisen kilpailuun. Kuitenkaan profetian, tai edes sen osan, lopullinen toteutuminen ei ole tärkeää määrittäessä sen visionääristä luonnetta. Poliittisessa mielessä tärkeimpiä ja kiinnostavimpia eivät ole lopputulokset pitkällä aikajänteellä, vaan juuri ne toiminnot, joita profetia saa aikaan välittömästi julki-tuontinsa jälkeen. Profetian arvo on sen kyvyssä saada lyhyellä aikajänteellä aikaan muutoksia nykyhetken luonteeseen ja sitä kautta vaikuttaa välillisesti tulevaisuuden odotushorisonttiin.

Visiota käytetään ajamaan läpi kehitystä poliit-

tisissa prosessissa. Se lopullinen päämäärä, joka visiolle annetaan, ei ole menestyksen arvioimisesa yhtä tärkeä kuin välittömästi aikaansaadut muutokset. Visioita käytetään paljon maallisempien etuisuuksien saamiseksi ja paradoksaalisesti kaukaisen tulevaisuuden visiot aktualisoituvat muutoksina nykyhetkessä. Ennalta näkemättömän kaukaiseen tulevaisuuteen sijoittuvat visiot antavat poliitikolle mahdollisuuden narratiivien avulla viettellä kansalaiset toteuttamaan välittömiä poliittisia päämääriä ja samalla tuoda vision lopullista toteutumista vähitellen lähemmäksi. Visiot ja profetiat pohjimmiltaan käsittelevät tulevaisuutta, mutta politiikointi tapahtuu aina nykyhetkessä ja jää tarinamaailman ulkopuolelle.

Profeetallisuus tarjoaa mahdollisuuden pitää politiikka dynaamisena ja kansalaisia kiinnostavana. Samalla voidaan välttää sen tunteen leviäminen, että politiikka olisi hyytynyt paikalleen pelkäksi rutiiniksi. Juuri vision määrittelemättömyys sen toteutumisen tai toteutumatta jäämisen suhteen tarjoaa mahdollisuuden reagoida jokaiseen poliittiseen voittoon tai tappioon ja hienosäätää visiota muuttunutta tilannetta vastaavaksi. Voitettiin tai hävittiin vaaleja, kävi äänestyksissä miten hyvän, voidaan jatkaa eteenpäin saman vision kantamana. Edes Reaganin toisen presidenttikauden aikana, jolloin hän ei luonnollisesti enää voinut asettaa ehdokkaaksi uudelleen, ei profeetallinen politiikka pysähtynyt, vaan vision seuraaminen jatkui. Tämä johtui siitä, että narratiiveissaan Reagan kuvasi visionsa itseään suuremmaksi ja kutsui sitä amerikkalaisten yhteiseksi visioksi, jolle hän oli ainoastaan äänitorvena. Amerikkalaisen unelman tavoittelu saattoi siis jatkua aina kohti tulevaisuutta jolloin ”*all of the peoples on Earth will join the people of America in celebrating the joys of freedom*”. (Reagan 3.8.1982) Koska tämän ajan aktualisoituminen ei tapahdu hetkessä, ei suurikaan poliittinen voitto pysäytä etenemistä. Vastaavasti kirvelevän tappion jälkeenkään ei pysähdytä nuolemaan haavoja, vaan taistelu vision toteuttamiseksi jatkuu.

Transformatiivinen poliittinen johtajuus on mitattavissa niistä vaikutuksista, joita se jättää jälkeensä tuleville ajoille ja niiden poliitikalle. (Burns 1979 ja 2004) Väitän, että profeetallisen politiikan ei ole niinkään oleellista jättää jälkiään seuraaville sukupolville tai perustavanlaatuisesti muuttaa politiikan toteuttamistapaa. Reagan kuitenkin jätti jälkensä republikaanien politiikkaan, sillä kuten Newt

Gingrich on sanonut, nykypäivän republikaanien politiikka seisoo Reaganin harteilla. (Balz ym. 1996, 5) Reagan pyrki uudistamaan politiikkaa, mutta Yhdysvalloissa myös suuret uskonnolliset herätykset ovat aina olleet William McLoughlinin (1978, 2) mukaan sidottuja radikaalin poliittisen muutoksen hetkiin, jolloin kulttuuri vääristyy ja usko instituutioiden, ja jopa elämää ohjaavien normien, legitimiteettiin katoaa ja kirkon ja valtion johtajien auktoriteettiasema horjuu. Reagan halusi muutosta ja siksi puhui herätyksestä ja uudistumisesta varsin uskonnollisin termein.

Profetian suhtautuminen aikaan ja ajallisuuteen

We’ve only seen the beginning of what a free and courageous people can do. The bold, not the naysayers, will point the way, because history has shown that progress often takes its greatest strides where brave people transform an idea which is scoffed at by sceptics into a tangible and important part of everyday life. Your generation stands on the verge of greater advances than humankind has ever known. America’s future will be determined by your dreams and your visions. (Reagan 30.5.1984)

Profeetan tulisi olla ”*storyteller, situated between a people’s past and future*”. Toisin sanoen profeetta tulkitsee kansansa historian, määrittelee tämänhetkisen kriisin sekä esittää tulevaisuuden sisältämät vaarat ja mahdollisuudet. (Gutterman 2005, 49)

Guttermanin ajatus sijoittumisesta ”menneen ja tulevan välille” on tärkeä. Profeetallinen poliitikko ei elä nykyisyydessä, sillä nykyhetki muuttuu liian nopeasti. Jokainen sekuntiviisarin liike muuttaa tulevaa nykyiseksi ja edelleen menneeksi. Nykyisyys on ohikiitävä hetki, jolloin poliittisia päätöksiä pitää tehdä, ja jokaisella hetkellä mahdollistetaan päätöksillä uudenlaisen tulevaisuuden aktualisoituminen. Nykyhetki on tärkeä välittömien päätösten hetkenä, mutta profeetallinen poliitikko suuntaa katseensa menneeseen ja tulevaan. Hän tarkkailee tulevaa tunnistaakseen siellä piilevät uhat hänen visionsa, tai pikemminkin hänen välittämänsä Jumalan suunnitelman, toteutumiseksi. Profeetan asemaan kuuluu antaa kuulijoille tehtävä tai missio muuttaa maailmaa (Gutterman 2005, 50). Kuten Reagan julisti: ”We meant to change a nation, and instead, we changed a world.” (Reagan 11.1.1989)

Reaganin poliitikoksi korkea ikä mahdollisti hänelle kyvyn käyttää elämäkokemuksiaan hyväksi tarinankerronnassa, jossa korostui kokemuksen ja visionäärisen johtamisen yhdistelmä. Menneen opit yhdistyivät selkeään visioon tulevaisuudesta. Jokainen hetki politiikassa on ”valinnan hetki” (*a time for choosing*). Tämä slogan oli otsikkona vuonna 1964 Barry Goldwaterin presidenttikampanjaa tukeneessa kuuluisassa puheessa, jolla Regan teki lopullisen poliittisen läpimurtonsa. (Reagan 1964)

Reaganin profetiassa perustajaisien, Abraham Lincolnin, Calvin Coolidgen ja Franklin Delano Rooseveltin aikakaudet sulautuvat yhteen ja muodostavat jatkuvan onnen ja vapauden ajan. Kristillisessä perinteessä alkusynti karkotti Aatamin (tai tässä tapauksessa Amerikan) paratiisista, mutta Reaganin kertomuksen mukaan Amerikan historiaa ei tahraa mikään, vaan voidaan puhua alkusynnitömyydestä. Reaganin tarinasta puuttuu paratiisin käärme ja hyvän ja pahan tiedon puu. Vasta Reagania edeltänyt, demokraattien valtakausi oli saattaneet Amerikan laskusuhdanteeseen ja luonut tarpeen henkiselle ja materiaaliselle uudistumiselle ja herätykselle. Reagan kertoi historian uudelleen sellaisena, että menneisyyden kulta-aika säilyi muistoissa tahrattomana. Samalla hän irrotti itsensä nykyisyyden ongelmista. Hän tarjosi mahdollisuuden jatkaa degeneraatiota kohti uutta Gomorraa tai hänen neuvojaan noudattamalla pyrkiä kohti maallisen paratiisin uudelleen saavuttamista.

Tässäkin kohtaa Reaganin profetia näytti omailemisen luonteensa. Hän ei halunnut palata menneeseen, vaan saarnasi paremmasta tulevaisuudesta, jossa kaikki on parempaa kuin koskaan ennen, mutta joka rakennetaan menneen ajan arvojen pohjalle. Kehitykselle ja edistykselle ei Reaganin narratiivissa ole rajoja ja tulevaisuus tulee olemaan niin loistava kuin kansalaiset ”uskaltavat unelmoida sen olevan.” (Reagan 5.9.1985) Reagan jopa tuomitsee poliittisen vastustajansa ”valheellisiksi profetoiksi” (Reagan 1.10.1988), koska he suosivat paluuta lähimenneisyyden poliittiselle linjalle.

Reaganin tarinamaailma pystyy tuomaan Amerikan vallankumouksen aikaisia visioita nykypäivänsä kontekstiin ja pienin muutoksin esittämään ne täysin uusina. Reagan vakuuttaa, ettei alkupeäinen vallankumous koskaan keskeytynytään ja että *Reagan Revolution* on vain sen jatkoa. Niin hän kykenee liittämään esimerkiksi lainauksia perustuslaista tai perustajaisiltä omaan tarinankerron-

taansa, sillä kyse on samasta asiasta tarinan logiikan mukaan:

They called it the Reagan revolution, because, yes, those values may have been revolutionary, but they were from a revolution much older than me – the revolution that started with the Declaration of Independence and the Constitution, the revolution continued by every American who ever plowed the land or worked in a factory, an office, or a store, or built a business or stayed home and built a family. (Reagan 3.1.1987)

Vaikka profetia siis tähtää tulevaisuuden muokkaamiseen tuottamalla tiettyjä päätöksiä nykyhetkessä, tarinamaailmojen rakentaminen profetoimalla tapahtuu usein muistojen uudelleen rakentamisen kautta. Tarkoitus ei niinkään ole uudistaa moraaliamme kuin muistojamme. Muistojen mukana muuttuvat myös moraalikäsitteet ja normit (Guterman 2005, 33).

Narratiivi kerää merkityksellisiä jaksoja ajan virrasta. Merkityksellistämisen metodit ovat kulttuurisidonnaisia, ja länsimaisessa kulttuurissa ne ovat edelleen juonnettavissa raamatullisesta ajan käsitteestä, joka ei ole keskeytymätöntä *kronos*-ajan virtaa, vaan jakautunut erityisen merkityksellisiin *kairos*-hetkiin. *Kairos*-hetken alku saa aikaan muutoksen elämän kokemisessa ja sen loppuminen puolestaan palauttaa elämän normaaliksi. (Polkinghorne 1986, 79)

Voisi jopa väittää, että koko narratiivi sijoittuu *kairos*-aikaan. Jerome Brunerin korostama *canonicity and breach* kerrottavuuden mittarina saa aikaan sen, että aina kun jotakin kerrotaan, kerrotaan jostakin ainakin kertojan mielestä merkityksellisestä asiasta tai tapahtumasta. Jotta kertomus tunnistetaan kertomukseksi, tulee sen olla kylliksi kaikkien muiden kaltainen. Jotta siinä toisaalta olisi narratiivillisuutta, eli jotain joka tekisi siitä kiinnostavan, tulee sen puolestaan rikkoo kertomuksen tyypillinen kulku olemalla merkityksellistä ja kertomalla erikoisesta hetkestä. (Bruner, 1986) *Kairos*-aika on keskeistä profetoinnille. Siinä on pohjimmiltaan kyse oikeaan hetkeen tarttumisesta *kronos*-ajassa, jotta voidaan tehdä perustavanlaatuisia muutoksia. Profeetallinen politiikka korostaa erityisesti tarvetta tehdä päätöksiä ja seurata niissä hänen visiotaan, jotta hänen poliittisen tarinankerrontansa sydämessä olevat arvot aktualisoituisivat. *Kronos* menettää merkitystään kun jokaisesta ohi-

kiitävästä hetkestä muodostetaan *kairos*-hetki, tai Reaganin *a time for choosing*.

Profeetta sijoittaa itsensä ajan virtaan, jotta hän kykenee sitomaan kronoksen tarinaansa. Samalla hän kuitenkin vääristää ajan lineaarista kulkua pyrkinessään tarinoillaan muutamaa mennyttä voidakseen muokata tulevaisuutta. Mennyt sellaisena kuin hän sen kuvaa on johtanut nykyisyyteen, ja samalla kuin profeetallinen poliitikko vääristää lineaarista aikaa hän myös käyttää sitä hyväkseen vetoamalla kausaalisuuteen, joka antaa hänelle mahdollisuuden ”ennustaa” tulevaa. Halutessaan hän voi muokata menneen tapahtumia sellaisiksi, että ne ”väistämättä” johtaisivat erilaiseen nykypäivään. Tämä tarjoaa hänelle mahdollisuuden kuvata myös nykyisyys vaihtoehtoisella tavalla, esimerkiksi sellaiseksi Norman Rockwellin (1894–1978) maalausten kaltaiseksi ideaaliseksi tai jopa myyttiseksi Amerikaksi kuin Reagan tekee.

Michael Bernsteinin käsitteet *foreshadowing* ja *backshadowing* ovat mielenkiintoisia profeetallisen politiikan kannalta. Edellinen viittaa toimintaan, jossa narraattori käsittelee nykyisyyttä tarinankerronnassaan ennalta määrätyn tulevaisuuden airuena. Hän esittää tapahtumia ja hahmoja tavalla, joka antaa vaikutelman, että hän jo tietää mitä tulevaisuus tuo tullessaan. Mennyt on silloin tavallaan vain yksi etappi teleologisella matkalla kohti ennalta päätettyjä asioita, eli esimerkiksi Amerikan suurempaakin suuruutta tai Neuvostoliiton sortumista. *Backshadowing* puolestaan on jälkikäteinen prosessi, missä menneen tapahtumia ja hahmoja arvioidaan sen tiedon perusteella, jonka narraattori ja tarinan vastaanottaja jakavat niiden kuvattujen tapahtumien lopputuloksesta. (Ochs ym. 2001, 5) Reagan käyttää tätä tekniikkaa kuvatessaan perustajaisät miltei ylimaallisen älykkäinä, elämää suurempina ja visionäärisinä. Poliittisessa narraatiossa näistä molemmista tekniikoista saatava etu on, että elämä ja politiikkakin voidaan kuvata järjestelmällisesti rakentuneena, ja päämäärähakuisena, merkityksellisenä toimintana. (mt., 5) Kaikki epävarmuus katoaa ja näyttää siltä, että tarina ei voisi loogisesti tapahtua muulla tavalla. Tämä puolestaan ehkäisee tai rajoittaa vastatarinoiden vaikutuksia. Katherine Kohler Riessmanin (2004, 35) mukaan narratiivien ”totuudellisuus” ei piile niiden menneen maailman kuvauksien uskollisuudessa, vaan niissä muuttuvissa yhteyksissä, joita ne rakentavat menneen, nykyisyyden ja tulevan välille.

Kaikki tarinankertojat tulkitsevat mennyttä tarinoissaan, eivätkä esitä sitä sellaisena kuin se oli. Mennyt, nykyisyys ja tuleva saadaan yhtymään ja jokainen ajan hetki on kuin risteys, jossa politiikan suunta valitaan uudelleen. Poliitiikan kohteelle, eli kansalaiselle, tämä valitsemisen tarve ilmenee useimmiten vaalien muodossa, mutta politiikan toimijoille jokainen päätös tuo aina tarpeen valita. Ennen vaaleja poliittinen jargon saa muodon, jossa luvataan parempaa tulevaisuutta, jos kyseinen henkilö vain tulee valituksi. Kaikista lupauksista huolimatta hyvin harvoin tuodaan esille todellisia visionäärisiä näkemyksiä tulevaisuuden suunnasta ja sanat kolisevat tyhjiyttään. On vaikeaa sanoa, onko tämä vai tuo lupaus äänestäjille profeetallinen vai ei. Aivan kuten narratiivisuuden, niin myös profeetallisuuden skaala on liukuva: voidaan vain sanoa, että jokin on enemmän tietynlainen kuin jokin toinen. Lupaus vähentää työttömyyttä 1,9 prosenttiyksikköä ei liene profeetallinen visio monenkaan mielestä. Vasta kun käytetyt retoriset ja narratiiviset menetelmät ovat kiihkeämpiä, voidaan edes uskottavasti puhua profetiasta. George Bushin laimeat lupaukset, ettei veroja nostettaisi – puhumattakaan sitä seuranneesta verojen korotuksesta – eivät ole yhtä voimallisia kuin Reaganin puheet ”mahdollisuuksien yhteiskunnasta”, jossa jokainen amerikkalainen voi seurata unelmiaan ja kehitykselle ei ole rajoja:

An opportunity society for all, reaching for its future with confidence, sustained by faith, fair play, and a conviction that good and courageous people flourish when they're free – – this is the noble vision we share, a vision of a strong and prosperous America. (Reagan 2.3.1984)

Ironista kyllä, yksi oleellinen vaatimus profeetalliselle politiikalle on vahvan ja merkityksellisen vision luomisen lisäksi kyky luoda visio, jolla ei ole konkreettista ja siten todennettavissa olevaa päämäärää. Jos luvataan laskea inflaatio tiettyyn prosenttimäärään tiettyssä ajassa, voidaan helposti todeta, toteutuiko lupaus vai ei. Silloin kyseessä ei ole visio vaan pelkkä tehtävämäärittely. Jos taas visioidaan Amerikka, jonka ”*liberty shines as a beacon of hope to all those who long for freedom and a better world*” (Reagan 4.11.1983), on kyseessä profetointi, jolla torjutaan totalitarismin uhkaa. Oleellista tämänkin profetian kannalta on, että sen toteutuminen tuntuu uskottavalta konkretian puutteestaan huolimatta. Täyttymys on oltava ta-

vallaan saavutettavissa, mutta sen täytyy kuitenkin pysyä aina juuri ja juuri ulottumattomissa. Amerikan tulevaisuus Jumalan valtakunnan maallisena ilmentymänä on vahvasti motivoiva tekijä, koska se kutsuu kansalaisia aina uudelleen pinnistelemaan tämän loisteliaan tulevaisuuden saavuttamiseksi. Sitä lähestyttäessä tuo tulevaisuus kuitenkin kangastuksen tavoin loittonee. Jos poliittisen profetian kantava visio joskus saavutettaisiin, päättyisi kehitys siihen. Profeetallinen politiikka ei siis paradoksaalisesti voi antaa itsensä koskaan saavuttaa sitä täydellistä yhteiskuntaa, joka sen tavoitteena on.

Samalla kun profetian tarinaluonteeseen politiikan maailmassa kuuluu tietty määrittelemättömyys, niin myös tarinan itsessään on hyvä olla vaikeasti määriteltävä genrensä osalta. Profetian tulisi sujuvasti lipua genrestä toiseen. Frye (1957, 207) kirjoittaa, että tragedian sankari on tyypillisesti onnenpyörän huipulla, puoliksi ihmisyhteisössä maan päällä ja puoliksi jossain taivaissa. Niin Jeesus, Aatami kuin Prometeuskin riippuivat taivaallisen vapauden ja maallisten kahleiden välissä. Profeetallinen poliitikko voi kuvata jokaisena hetkenä yhteiskunnan onnenpyörän huipulle siten, että kaikki tehtävät päätökset näyttävät voivan pyöräyttää pyörää joko kohti kehitystä tai regressiota.

Tarinan genreen pätee sama ajatus. Jos kansalaiset tai poliitikot tekevät väärän päätöksen, pyörähtää pyörä kohti tragediamuotoa. Jos oikea valinta profetaan opastuksella tehdään, tarina jatkuu romanssin muodossa ja pyörä saa vain lisää vauhtia matkalleen kohti loistavaa tulevaisuutta. Profeetallisessa politiikassa sekä tarina, mutta myös sen genre, on edullista jättää avoimeksi suunnanmuutoksia varten. Näin myös Reaganin ajan romanssin tai sankaritarinan vihollinen, Neuvostoliitto, voitiin muuttaa komedian hahmoksi. Koska kylmä sota päättyi rauhanomaisesti, ei ollut tarvetta sankarilliselle ja eepiselle taistelulle, vaan erimielisyydet voitiin ratkaista komedian juonijatkumoa noudatellen ja sopien ristiriidat. (Frye, 1957) Jos ydinsota olisi syttynyt ja Amerikka olisi siitä selvinnyt, olisi kyseessä ollut romanssi. Mikäli Neuvostoliitto olisi voittanut, tragedia, jossa sankari epäonnistui jonkin puutteensa, kuten esimerkiksi heikon asevarustelun, vuoksi. Profeetallinen poliitikko reagoi hetkeen ja on valmis kutomaan todellisen tarinoiden verkon, joka yhdistää genret toisiinsa ja mahdollistaa sujuvan liikkumisen niiden välillä.

Raamatullisina aikoina profeetta saattoi puhua vaikeasti avautuvia allegorioita käyttäen ja tämä vain lisäsi hänen arvostustaan. Nykypäivän poliittisen profetaan tulee käyttää ehdottoman selvää kieltä. Monimuotoinen maailmamme on liian hankala ymmärrettäväksi ja tämäkin tekee narratiivien käyttämisen poliittisessa johtamisessa hyödylliseksi. tarinat yksinkertaistavat ja tiivistävät sitä mistä kerrotaan. Reaganin tarinankerronta sisältää tavallistakin enemmän hyvin monimutkaisten ongelmien yksinkertaistamista jopa niin perustavalle tasolle, että ongelmat katoavat: "If we simply adhere to the Ten Commandments that Moses brought down from them mountains [...] we could solve an awful lot of problems with a lot less government" (Reagan 9.9.1982).

Toki allegorioilla on merkityksensä myös nykypäivän profetoimisessa, mutta perussääntönä on, että profetian tulee olla jokaisen ymmärrettävissä. Raamatun profeetat menivät erämaahan vailla vettä ja ruokaa etsimään visiotaan ja palasivat usein enemmän tai vähemmän harhaisessa tilassa. William James (1981, 14) väittää, että uskonnolliset johtajat ovat aina olleet herkkiä epänormaaleille psykologisille tiloille. Heidän elämänsä leimaavat sellaiset keskivertokansalaisen kohdalla patologisena pidettävät tilat, kuten näkyjen näkeminen, äänen kuuleminen ja transsitilat. Itse asiassa juuri nämä patologiset ominaisuudet ovat saattaneet edesauttaa heidän nousuaan johtajan asemaan. (mt., 14) Moderni profeetta ei saa missään olosuhteissa antaa itsestään vaikutelmaa, että hänen visionsa voisi johtua järkkyyneestä mielen terveydestä, saati outojen erämaan sienien syömisestä. Hän pitää sormensa kansakunnan ja tapahtumien pulssilla ja tarkasti seuraa kaikkia muutoksia poliittisessa maailmassa. Ajat ovat muuttuneet ja niin myös profeetat ja vaatimukset heidän viesteilleen. Vaikka epäilemättä joissain evankelista suuntausta edustavissa herätysliikkeissä on vielä sijaa kielillä puhuville "profeetoille", tulee ainakin politiikan alueella profetaan olla selkeä ja johdonmukainen tarinankerronassaan, eikä hänen visionsa saa olla hallusinatorinen luonteeltaan.

Levi-Strauss (1978, 43) kirjoittaa, että meidän aikanamme historia on ottanut mytologian paikan ja täyttää sen funktion. Niissä yhteisöissä, jotka korostavat myyttien tärkeyttä, tulevaisuus on uskollinen nykyisyydelle ja menneelle, mutta meidän aikanamme tulevaisuuden täytyy olla aina yhä korostetummin erilainen kuin nykyhetki. (mt., 43)

Tämän eroavaisuuden laatu luonnollisesti riippuu poliittisista preferensseistä. Muutos on keskeinen elementti myyttien ja myyttisten pyhiin tarinoiden käytössä profetaallisessa politiikassa. Koko profetaallisen politiikan voi sanoa perustuvan muutoksen menneestä tulevaan kuvaamiseen, sillä kaikista eroavaisuuksista huolimatta näillä kahdella yhteisenä nimittäjänä on niiden myyttinen luonne.

Kohti profetaallisen politiikan teoriaa: poliittisten narratiivien rooli kansalaisuskonnon rakentamisessa

The truth is, politics and morality are inseparable. And as morality's foundation is religion, religion and politics are necessarily related. We need religion as a guide. We need it because we are imperfect. And our government needs the church because only those humble enough to admit they're sinners can bring democracy the tolerance it requires in order to survive. (Reagan 23.8.1984)

Käsitys itsestämme ja minuudestamme niin yksilön kuin yhteiskunnankin tasolla voidaan tehokkaimmin saavuttaa narratiivien avulla. Olemassaolosta voidaan luoda mielekäs kokonaisuus kun se ymmärretään yhtenä, jatkuvana ja kehittyvänä tarinana. Donald E. Polkinghorne (1986, 150) kirjoittaa meidän olevan keskellä tarinoitamme, emmekä tiedä miten ne tulevat päättymään. Joudumme jatkuvasti muokkaamaan juonta uusien tapahtumien sattua elämässämme. Minuus on siis lopultakin vain henkilökohtaisten tapahtumien muokkaamista historialliseksi kokonaisuudeksi, johon ei kuulu ainoastaan mitä joku on ollut, vaan myös odotuksia siitä, mitä hän tulee olemaan. (mt., 150) Profetaallisen hahmon, oli hän sitten uskonnollinen tai poliittinen johtaja, tulee kyetä tarjoamaan kansalaisille yhtenäinen näkemys heistä itsestään ja heidän olemassaolostaan kansana yksilöiden sijaan. Tämä näkemys on kuitenkin jatkuvassa uudelleenmuokkaantumisen tilassa ja tarjotun yhteisen päämääränkin muoto muuttuu koko ajan.

Ochs ja Capps (2001, 165) kirjoittavat, että kertojalla on mahdollisuus järjestää narratiivinsa kokemuksiksi, jotka voidaan sijoittaa ”toteutumattomaan menneen yhtä hyvin kuin toteutumattoman nykyisyyden ja tulevaisuudenkin maailmoihin”. Kertoja voi siis järjestellä tapahtumaketjun asioista, joita ei ole koskaan tapahtunut ja tuskin tulee tapahtumaankaan. Jos toteutumaton tulevaisuus to-

teutuukin, voidaan narratiivia pitää jälkikäteen profetaallisena siinä mielessä, että se kuvasi tulevaisuuden luonteen oikein. Yhtä lailla voidaan argumentoida, että koska profetia voidaan nähdä moraalisten totuuksien julkituomisenä, ei sen tarvitse ennustaa tulevaisuutta.

Mutta millainen tulisi olla kerrottujen tarinoiden sisältö, jotta niitä voitaisiin pitää todellisina profetioina? Oikeastaan mikä tahansa radikaali muutos arvoissa tai vallitsevien olosuhteiden muuttamisyritys, jossa nykyisyys tuomitaan ja kansalaisille annetaan mahdollisuus valita oikea tie, sopii profetaallisuuden käsitteeseen. Raamatun profettojen tyyppinen puuttuminen yhteiskunnallisiin epäkohtiin ei suinkaan ole ainoa hyväksyttävä vision ja profetian muoto, mutta sen valitseminen tekee profetoimisen helpommaksi. Silloin tarinan vastaanottaja tunnistaa miltei välittömästi kerrotun kuuluvan profetioiden genreen, koska se käyttää hyväkseen samoja ”proto-tarinoita”, metatarinoita, pyhiä tarinoita tai myyttejä kuin ”alkuperäiset” profetiakin. Jotta tarina tunnistettaisiin profetiaksi, sen tulee herättää mielleyhtymiä muihin profetioihin tarinan vastaanottajan mielessä. Ellei näin tapahdu, tarina menettää osan kyvystä luoda halutun kaltainen tarinamaailma. Poliittisen profetian ei tarvitse linkittyä juuri uskonnollisiin tarinoihin, vaan laajasti hyväksytyt myytti tai muu pyhä tarina toimii ehkä jopa paremmin, sillä se houkuttaa myös uskonnonvastaisia ihmisiä ja sekularisteja tarinamaailman pyörteisiin.

Reagan yhdisti raamatullisia myyttejä Amerikan historiasta kertoviin tarinoihin ja hänen uskonnollisetkin kertomuksensa ankkuroituivat patriotismiin. Samalla profetia siirtyi perinteisen uskonnon asemesta kansalaisuskon alueelle, eli uskonon jonka kohteena on amerikkalainen elämäntapa, demokratia ja vapaus. Tämä ei kuitenkaan vieraannuttanut myöskään tosiuskovaista yleisöä, sillä he kykenivät edelleen yhdistämään Reaganin tarinat alkujuuriinsa raamatullisissa metatarinoissa.

Profetian ydin on siis sekä sen sisällössä että muodossa, ja jokaisella profetialla on oma painotuksensa näiden kahden yhdistelmästä. Kyynikko voi nähdä koko politiikan maailman olevan ongelmia täynnä, mutta toivottominkin pessimisti pystyy näkemään, että politiikassa yritetään tehdä ratkaisuja paremman tulevaisuuden vuoksi ja ongelmien ratkaisemiseksi. Narratiivi kykenee nostattamaan tunteita ja jopa intohimoja paremmin kuin kylmät tilastotiedot. Koko poliittisen prosessin

narrativointi voi saada kansalaiset kiinnostumaan politiikan tapahtumista, sillä he ovat osallisia siinä prosessissa, jossa poliittisia tarinamaailmoja rakennetaan. Kun heille kuvataan mahdollisuus tehdä aktuaalisia valintoja, tulee heistä politiikan tekijöitä, eikä pelkkiä sivustaseuraajia. Kyse on illuusion luomisesta tarinan tarjoamin keinoin.

Paul Ricoeur (1995, 62) kirjoittaa, että vaikka pyhän jäänteitä on edelleen löydettävissä kulttuuristamme, olemme silti erottautuneet pyhästä, joka on kietoutunut ja naamioitunut myytteihin ja turmeltuneisiin rituaaleihin, kuten juhlapäiviin ja yrityksiin siirtää pyhää politiikan alueelle. Ricoeur siis näennäisesti kiistää kansalaisuskonnon mahdollisuuden saattaa pyhän kokemus osaksi jokapäiväistä elämäämme, ainakin mikäli kansalaisuskonto nähdään poliittisesti rakentuneena. Kuitenkin hän väittää, että pyhä voitaisiin palauttaa, mikäli jokin uskonto löytäisi sisäisiä resursseja erottaa usko ja uskonto (*faith and religion*) toisistaan. Tämä ”ei-uskonnollinen uskonto” olisi koko yhteisön yhteisten ponnisteluiden tuote, jossa pyhä erotettaisiin juhlista, saarnoista, etiikasta ja politiikasta. Pyhän ulottuvuudesta on kuitenkin kulkutie julistukseen, jossa ”uusi Siion tarjotaan muistojen tilalle ja Messias palaa eskatologisessa tulevaisuudessa.” (mt., 63–66) Esimerkiksi juuri Reagan pyrki tuomaan pyhää ja uskoa entistä korostetummin julkiselle areenalle. Keskeistä on kuitenkin se, että pyhyys mahdollistaa profeetallisen julistamisen ja sen, että muistojen sijasta voidaan katsoa tulevaisuuteen.

Tzvetan Todorovin (1981, 51) ideaalinarratiivin kuvaus alkaa alkuhetken vakaasta tilasta, jonka ulkopuolisen voiman asiaan puuttuminen saattaa epävakauden tilaan. Toinen asiaan puuttuva, mutta vastakkaissuuntainen voima palauttaa uudelleen tasapainon. Palautunut tasapainon tila ei kuitenkaan ole identtinen alkuperäisen kanssa, vaikka se onkin hyvin samankaltainen.(mt., 51) Barbara Czarniawskan (2004, 19) mukaan jälkimmäinen voi olla jopa vastakkainen alkuperäiseen nähden, kunhan vakaus vain saavutetaan Tarinan loppu voi siis olla samanlainen tai täysin erilainen kuin alkusetelma. Reaganin tarina amerikkalaisesta elämäntavasta sopii tähän ajatukseen mainiosti. Alkuperäinen tasapainotila on hänen ”alkusynnittömyytensä” Amerikan myyttisessä historiassa, jossa amerikkalainen oli vapaa seuraamaan unelmiaan ja kosketuksissa perheeseensä, ympäröivään yhteisöön ja Jumalaan. Tämän tasapainon horjutti Reganin mukaan aikanaan Demokraattien johtaman valtion-

hallinnon politiikka, joka puuttui kansalaisten vapauksiin niitä rajoittavasti. Amerikkalaisen vallankumouksen jatko Reaganin politiikassa tulisi olemaan se tekijä, joka palauttaisi harmonian ja vakauden yhteiskuntaan uudelleen. Tässä on Reaganin profeetallisen politiikan uniikki puoli, joka osuu hyvin narratiivin kuvaukseen. Alku- ja lopputila eivät ole identtisiä, vaikka molemmat ovat harmonisia. Jälkimmäinen tasapainotila on vielä alkuperäistä parempi, koska Reaganin profeetallisessa narratiivissa kehitys on aina jatkuvaa ja kerronta muuttaa kultaisen menneisyyden jatkumoksi, joka johtaa loisteliaaseen tulevaisuuteen.

Claude Bremond näkee kaikki narratiiviset jatkumot joko kehityksen, ja parannuksen tai huonontumisen kuvauksina. Parannuksessa alkutilanteena on epätasapainotila ja lopulta saavutetaan tasapainotila. Se voi olla joko tarinan loppu tai sitä voi seurata tasapainon uusi horjuttaminen ja huonontumisen jakso. Jokaisessa välitilassa tarina voi aloittaa uuden kehittymisen jakson. Vaihtoehtoisesti tilanne voi huonontua, kunnes absoluuttinen pohjataso saavutetaan ja tarinan on joko loputtava tai tilanteen ole alettava parantua. Teoriassa näin rakennetulle tarinalle ei välttämättä loppua ole olemassakaan.(Rimmon-Kenan 1983, 27) Jos sitä käytetään politiikassa, ei poliittinen prosessi pääse pysähtymään hetkeksikään.

Bremontin malli vapauttaa profeetallisen poliitikon kehämäisten narratiivien vankeudesta ja mahdollistaa lineaarisesti määräämättömän kauan jatkuvat tarinat, joissa kehitystä ja huonontumista tapahtuu omilla vuoroillaan, mutta tarina itse jatkuu ja jatkuu. Jokainen hetki on pohjimmiltaan samanlainen. Siitä voidaan jatkaa joko parempaan tai huonompaan suuntaan ja tarinankerrontakin voidaan aloittaa tarvittaessa jatkumon mistä tahansa kohdasta tarvitsematta varsinaista alkua aristoteeliseen tapaan. Narraattorin ei tarvitse aloittaa ”jo muinaisista roomalaisista”, vaan hän voi valita minkä tahansa hetken ajassa ja esittää sen epätasapaino- tai tasapainotilana. Tätä periaatetta Reagan noudatti kuvatessaan jokaisen hetken olevan sellainen valinnan hetki, josta alkaa joko kehittymisen tai huonontumisen jakso. Profeetallinen politiikko antaa kansalaiselle vaikutelman, että hänellä olisi interaktiivinen rooli tarinassa ja että jokainen hetki on *kairos*-hetki, jossa piilee uuden narratiivisen polun alku.

Guttermanin pyhät tarinat, perinteisempi metatarinan käsite, Joseph Campbellin (1968) ”mono-

myytti,” uskonnolliset dogmit ja Ray Raphaelin (2004) ”perustusmyytit” (*founding myths*) ovat huomattavan samansisältöisiä käsitteitä. Kaikki viittaavat tarinoihin, jotka ovat niin laajasti hyväksytyjä, että ne ovat tehneet itsestään jo ”maalaisjärjettä,” jota jokainen pitää totena eikä vaivaudu edes kyseenalaistamaan. On mahdollista, ja jopa suhteellisen helppoa, kytkeä toisiinsa erilaisia tarinoita uskonnon, mytologian ja historian aloilta ja kehitellä niiden sekoituksesta uudenlaista uskomi-sen muotoa.

Muokatessaan kansalaisuskontoa uudelleen narratiivien avulla profetallinen poliitikko käyttää omissa versioissaan samoja vanhoja ainesosia, mutta liittää pyhiä tarinoita ja myyttejä toisiinsa uudella ja hänelle yksilöllisellä tavalla. Kansalaisuskonto ei ole yhtään sen vakaampi ja pysyvämpi käsite kuin identiteettikään. Sekin täytyy uudelleenluoda ja uudelleenkertoa uusilla tavoilla, jotta sille voitaisiin saavuttaa kyllin laaja kannatuspohja. Kansalaisuskonto on jatkuvassa muutoksen ja epätasapainon tilassa ja narraattorin tulee olla sekä reaktiivinen että proaktiivinen, ja valmis kehittämään kertomustaan jatkuvasti tarpeellisiin suuntiin.

Profetallinen poliitikko ei sekularisoituneessa läntisessä maailmassa voi enää nojautua puhtaasti juutalais-kristilliseen traditioon ja sen uskomuksiin. Saavuttaakseen myös sekulaaristen tarinan vastaanottajien hyväksynnän, voi narraattori siirtyä kansalaisuskontoon sinä pyhänä tarinana, jolle hänen kerrontansa perustuu. Jean-Jacques Rousseau (1997) ja vielä Robert Bellahkin (1957) tekevät sen virheen, että he näkevät kansalaisuskonnon yhtenäisenä konseptina. Nyky-yhteiskunnan monimutkainen rakenne tekee mahdottomaksi edes kuvitella, että yksi visio amerikkalaisesta elämäntavasta voisi toimia kaikkia yhdistävänä kansalaisuskonnon muotona uskonnon itsensä rinnalla. Kansalaisuskonnon tutkimus on Ira Chernusin mukaan oman itsensä vanki. On turhaa tutkia uskooko ihminen vai ei. Sen sijaan pitäisi keskittyä siihen, miten hän määrittelee uskonsa kohteen. On olemassa joko lukuisia eri kansalaisuskontoja, tai sitten käsite pitäisi nähdä laajana ja dynaamisena uskomusten vuorovaikutuksen kenttänä. (Chernus a ja b)

Yhdellä kansalaisuskonnon muodolla ja yhdellä pyhällä tarinalla ei voida rakentaa kyllin toimivaa kokonaisuutta. Ratkaisu piilee siinä, että useita pyhiä tarinoita kytetään toisiinsa ja linkitetään uskonnon ja uskomusten eri muotoihin laajemminkin kuin suppeasti juutalais-kristillisestä traditiosta.

Lopputuloksena profetallinen poliitikko ei välttämättä saa vieläkään kaikkia yhdistävää ja yhtenäistä kansalaisuskontoa. Mikäli hän kuitenkin pystyy manipuloimaan myyttejä ja pyhiä tarinoita kylliksi, on mahdollista saada aikaan niin dynaaminen uskomusten verkko, että pääosa kansalaisista kykenee löytämään siitä omiin uskomuksiinsa kuuluvia pyhiä tarinoita. Näin he saattavat kuin huomaamattaan hyväksyä myös muita kansalaisuskonnon dogmeja ajattelunsa osiksi.

Väitän juuri tämän olleen koko Reaganin tarinankerronnan kantava ajatus. Hän määritteli puheissaan osaksi tarinamaailmaansa sen, millainen hänen mielestään ”Amerikkalaisen unelman” tulisi olla. Samalla Reagan kutoi laajan tarinoiden verkon uskonnosta, demokratiasta ja vapaudesta joka väkisinkin herätti ainakin joidenkin myönteisten tunteiden heräämisen jokaisessa tarinan vastaanottajassa. Reaganin versio amerikkalaisen roolista omasta maastaan ja Amerikan roolista maailmassa tuotti uudenlaisen ja konkreettisesti erilaisen kansalaisuskonnon mallin. Sen silmiinpistävin piirre oli kyky herättää poikkeuksellisen laajoja tunteita ja saavuttaa huomattavan laaja hyväksyntä aikakautenaan. Tämä tarina oli uskottava ja kykeni barthesilaisittain nostattamaan intohimoja ja isänmaallisuuden kaltaisia muita voimakkaita tunteita ja tuntemuksia. Ira Chernus (b) kuvaileekin kansalaisuskonnon tutkimuksen mielessä Reaganin aikaa erinomaiseksi tapaustutkimukseksi (*magnificent case study*).

Kun kansalaisuskonnon rakennusprosessia tutkitaan narratiivien avulla, tarjoavat tarinan logiikka ja tarinamaailmojen luominen amerikkalaiselle unelmalle ja elämäntavalle halutun dynaamisemman muodon. Koska tarinamaailma rakentuu vuorovaikutuksessa narraattorin ja tarinan vastaanottajan välillä, ei kansalaisuskonnon tarvitse olla juuri sellainen kuin millaisena narraattori sen sanelee. Sen sijaan hän johdattaa kuulijan muokkaamaan omaa versiotaan amerikkalaisesta elämäntavasta siten, että se mahtuu tarinamaailman luomien raa-mien sisäpuolelle, mutta on kuitenkin yksilöllisessä muodossa tulkittu.

Keskustelua: profetallisen politiikan ymmärtämisen poliittinen arvo

And they shall turn away their ears from the truth, and shall be turned unto fables.
(2. Timothy 4:4)

Profeetta oli perinteisesti viestinviejä tai äänitorvi, joka teki Jumalan tahdon tunnetuksi uskovien keskuudessa. Kun asetamme Amerikan Jumalan tilalle, on meidän entistä helpompi nähdä Reagan profeetallisena hahmona. Hän ei varsinaisesti syrjäytä Jumalaa tarinankerronnassaan, mutta pikemminkin kuvaa kaiken amerikkalaisille hyödyllisen ja hyvän koituvan koko maailman hyväksi ja toteuttavan Jumalan suunnitelmaa, joka on edistää yksilön vapauden toteutumista ja demokratiaa. Yhdysvaltojen kansalliset intressit sekoittuvat yhteen ja ovat miltei synonyymisiä Jumalan tahdon kanssa. Reaganin kansalaisuskonnon muunnoksessa uskon kohde siirtyy kuin huomaamatta juutalais-kristillisestä Jumalasta Amerikkaan antaen sille jumalisen alkuperän. Reagan käyttää Jumalaa jatkuvasti hyväksien tarinankerronnassaan. Tapa, millä Jumala ja Amerikka sulautuvat merkityksiltään yhteen ei ole helposti kuvattavissa ilman laajempaa analyysia. Uskomisesta tulee tässä kontekstissa ikään kuin narsismin äärimmäinen muoto ja oikeastaan itsensä palvomista. Reagan puhuu Jumalan suuruudesta, mutta tarkoittaa samalla myös Amerikan suuruutta. Hän ei ole kuitenkaan juutalais-kristillisen uskon, vaan kansalaisuskonnon ja eritoten amerikkalaisuuden, profeetta.

Kun kansalaisuskontoa muokataan tarinankerronnan ja tarinamaailmojen luomisprosessin avulla tarvitaan paljon erilaisia tarinoita, joilla on kuitenkin yhteinen kosketuspinta. Tavoitteena on saada mahdollisimman suuri määrä kansalaisista tarttu-

maan pyhien ja maallisempien tarinoiden verkkoon. Jo yhdenkin pyhän tarinan hyväksyminen kerrotusta tarinakokoelmasta saattaa saada tarinan vastaanottajan huomaamattaan hyväksymään paljon muuta ja hänen omalle ajattelulleen ehkä vierastakin ainesta. Profeetallinen politiikka tarinoiden muodossa voi olla mainio keinon hellävaraiseen suostutteluun ja ajatusmallien levittämiseen vastaanottajan tai kuulijan sitä huomaamatta. Tällainen poliittisen vaikuttamisen ja johtamisen muoto on otettava korostetummin tutkimuksen kohteeksi.

Profeetallisten tarinoiden ja niistä kumpuavien vahvojen ”totuuksien” arvoa ei tulisi aliarvioida nykypäivän politiikassa. Me etsimme monimutkaisessa maailmassamme neuvoja ja opastusta sekä yksinkertaistuksia paraabelien muodossa, jotka auttavat meitä ainakin jossain määrin ymmärtämään ja tulkitsemaan ympäristöämme ja muokkaamaan identiteettiämme. Poliittista tarinankerrontaa tulee tutkia laajemmin politiikkaa ohjaavien tarinoiden näkökulmasta jo senkin takia, että hallitseille kertomuksille olisi helpompi luoda vastatarinoita. Profeetallinen politiikka voi olla demokratiaa edistävä tekijä pluralistisissa yhteiskunnissamme. Ellei muita tarinoita kuitenkaan ole tarjolla kilpailemassa sitä vastaan, voivat sen pyhät tarinat myös muodostaa vakavan uhan demokratialle toimien ikään kuin painovoimakeskuksina, jotka vääristävät ideoiden vapaata virtaa.

LÄHTEET

- Aristoteles. 1997. *Retoriikka* Runousoppi. Helsinki: Gaudeamus.
- Andrews, Molly. 2004. *Opening: Counter-narratives and the power to oppose*. Teoksessa Bamberg Michael – Andrews, Molly Toim. 2004. *Considering Counter-Narratives; Narrating, resisting, making sense*. Studies in Narrative, Volume 4. Ss. 1–6. Amsterdam: John Benjamin Publishing Company.
- Balz, Dan – Ronald Brownstein. 1996. *Storming the Gates – Protest Politics and the Republican Revival*. Toronto: Little, Brown and Company.
- Bamberg, Michael. 2004. *Considering Counter Narratives*. Ss. 351–371 Teoksessa *Considering Counter Narratives*. Toim. Michael Bamberg and Molly Andrews. Amsterdam: John Benjamin Publishing Company.
- Bellah, Robert. 1967. *Civil religion in America*. Daedalus, Vol 134, issue 4, Fall 2005 pp. 40–55
- Bercovitch, Sacvan. 1975. *The Puritan Origins of the American Self*. New Haven and London: Yale University Press.
- Bruner, Jerome. 1986. *Actual Minds, Possible Worlds*. Cambridge: Harvard University Press.
- Burke, Kenneth. 1984. *Attitudes Toward History*. Kolmas painos. Los Angeles: University of California Press. Berkeley.
- Burns, James MacGregor. 1979. *Leadership*. New York: Harper&Row.
- Burns, James MacGregor. 2004. *Transforming Leadership*. New York: Grove Press.
- Campbell, Joseph. 1968. *Hero with a thousand faces*. Princeton: Princeton University Press.
- Chernus, Ira. (a) *Review of Myths America Lives by*. <http://www.colorado.edu/ReligiousStudies/chernus/CivilReligions/Readings/Review%20of%20Myths%20America%20Lives%20By.htm>. Luettu 5.2.2007
- Chernus, Ira, (b) *Unpublished fragments*. <http://www.colorado.edu/ReligiousStudies/chernus/CivilReligions/Readings/Unpublished%20fragments.htm>

- rado.edu/ReligiousStudies/chernus/CivilReligions/Readings/ChernusUnpublishedFragments.htm. Luettu 5.2.2007
- Curry, Thomas J. 2001. *Farewell to Christendom. The Future of Church and State in America*. Oxford and New York: Oxford University Press.
- Czarniawska, Barbara. 2004. *Narratives in Social Science Research*. London: SAGE Publications Ltd.
- Erickson, Paul D. 1985. *Reagan Speaks: The Making of an American Myth*. New York: New York University Press.
- Forster, E. M. 1953. *Aspects of the Novel*. London: Edward Arnold & Co.
- Frye, Northrop. 1957. *Anatomy of Criticism. Four Essays*. Princeton: Princeton University Press.
- Genette, Gérard. 1980. *Narrative Discourse*. Oxford: Basil Blackwell.
- Guterman, David S. 2005. *Prophetic Politics. Christian Social Movements and American Democracy*. Ithaca and London: Cornell University Press.
- Herberg, Will. 1960. *Protestant-Catholic-Jew An Essay in American Religious Sociology*. Garden City: Doubleday & Company Inc.
- Herman, David. 2002. *Story Logic, Problems and Possibilities of Narrative*. Lincoln: University of Nebraska Press.
- Horace. 1940. *The Art of Poetry*. Toim. Rev T. A. Moxon. London: J. M. Dent & Sons Limited.
- James, William. 1981. *Uskonnollinen kokemus. Hämeenlinna: Arvi A. Karisto Oy*.
- Kosmin, Barry A. – Lachman, Seymour P. 1993. *One Nation Under God: Religion in Contemporary American Society*. New York: Harmony Books.
- Lakoff, George. 1996. *Moral Politics: What conservatives know that liberals don't*. Chicago: University of Chicago Press.
- Lévi-Strauss, Claude. 1978. *Myth and Meaning*. London and Henley: Routledge & Kegan Paul.
- Marty, Martin E. 1984. *Pilgrims in their Own Land, 500 years of religion in America*. Boston and Toronto: Little, Brown and Company.
- McLoughlin, William G. 1978. *Revivals, Awakenings, and Reform. An Essay on Religion and Social Change in America, 1607–1977*. Chicago and London: The University of Chicago Press.
- Meacham, Jon. 2006. *American Gospel: God, the Founding Fathers, and the Making of a Nation*. New York: Random House.
- Noonan, Peggy. 2002. *When Character Was King: a Story of Ronald Reagan*. New York: Penguin Books.
- Ochs, Elinor – Lisa Capps. 2001. *Living Narrative; Creating Lives in Everyday Storytelling*. Cambridge: Harvard University Press.
- Palmer, Alan. 2004. *Fictional Minds*. Lincoln and London: University of Nebraska Press.
- Polkinghorne, Donald E. 1986. *Narrative Knowing and the Human Sciences*. Albany: State University of New York Press.
- Pope, Alexander. 1903. *Essay on Criticism*. London: J. M. Dent & Co.
- Prince, Gerald. 1992. *Narrative as Theme: Studies in French Fiction*. Lincoln: University of Nebraska Press.
- Raphael, Ray. 2004. *Founding Myths: Stories that Hide Our Patriotic Past*. New York: The New Press.
- Reagan (1964) <http://www.reagan.utexas.edu/archives/reference/timechoosing.html> Luettu 15.5.2008.
- Reagan (13.10.1981) *Toasts of the President and King Juan Carlos I of Spain at the State Dinner*. <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1981/101381d.htm>
- Reagan, Ronald (1982) *Public Papers of the Presidents of the United States. Ronald Reagan 1981. January 20 to December 31, 1981*. Washington: United States Government Printing Office.
- Reagan (15.3.1982) *Address Before a Joint Session of the Alabama State Legislature in Montgomery*. <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1982/31582b.htm> Luettu 15.5.2008.
- Reagan (8.6.1982) *Address to Members of the British Parliament*. <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1982/60882a.htm> Luettu 15.5.2008.
- Reagan (12.6.1986) *Remarks to the Junior Livestock Competition Participants at the Illinois State Fair in Springfield* <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1986/081286a.htm> Luettu 15.5.2008.
- Reagan (3.8.1982) *Remarks at the Centennial Meeting of the Supreme Council of the Knights of Columbus in Hartford, Connecticut*. <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1982/80382a.htm> Luettu 15.5.2008.
- Reagan (9.9.1982) *Remarks at Kansas State University at the Alfred M. Landon Lecture Series on Public Issues*. <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1982/90982d.htm> Luettu 15.5.2008.
- Reagan (26.10.1982) *Remarks About the Congressional Elections*. <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1982/102682d.htm> Luettu 15.5.2008.
- Reagan (31.3.1983) *Remarks at the Annual Convention of the National Religious Broadcasters* <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1983/13183b.htm> Luettu 15.5.2008.
- Reagan (8.3.1983) *Remarks at the Annual Convention of the National Association of Evangelicals in Orlando, Florida* <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1983/30883b.htm> Luettu 15.5.2008.
- Reagan (4.11.1983) *Remarks to Military Personnel at Cherry Point, North Carolina, on the United States Casualties in Lebanon and Grenada* <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1983/110483a.htm> Luettu 15.5.2008.
- Reagan (2.3.1984) *Remarks at the Annual Conservative Political Action Conference Dinner* <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1984/30284g.htm> Luettu 15.5.2008.
- Reagan (30.5.1984) *Address at Commencement Exercises at the United States Air Force Academy in Colorado Springs, Colorado* <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1984/53084a.htm> Luettu 15.5.2008.
- Reagan (23.8.1984) *Ecumenical Prayer Breakfast* <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1984/82384a.htm> Luettu 15.5.2008.
- Reagan (21.1.1985) *Inaugural Address* <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1985/12185a.htm> Luettu 15.5.2008.
- Reagan (5.9.1985) *Remarks to the Students and Faculty at North Carolina State University in Raleigh* <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1985/90585a.htm> Luettu 15.5.2008.
- Reagan (12.6.1986) *Remarks to the Junior Livestock Com-*

- petition Participants at the Illinois State Fair in Springfield <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1986/081286a.htm>
- Reagan (3.1.1987) Radio Address to the Nation on the Fiscal Year 1988 Budget <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1987/010387a.htm> Luettu 15.5.2008.
- Reagan (1.10.1988) Remarks at Georgetown University's Bicentennial Convocation <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1988/100188d.htm> Luettu 15.5.2008.
- Reagan (11.1.1989) Farewell Address to the Nation <http://www.reagan.utexas.edu/archives/speeches/1989/011189i.htm> Luettu 15.5.2008.
- Ricoeur, Paul. 1995. *Figuring the Sacred: Religion, Narrative and Imagination*. Minneapolis: Fortress Press.
- Rice, Condoleezza (1990). U.S.-Soviet Relations. In Berman, Larry (Ed.) (1990), *Looking Back on the Reagan Presidency*. Ss. 71–92. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Riessman, Catherine Kohler (2004). Accidental cases: Entending the concept of positioning in narrative studies. Teoksessa Bamberg Michael – Andrews, Molly Eds. (2004) *Considering Counte-Narratives; Narrating, resisting, making sense*. Studies in Narrative, Volume 4. John Benjamin Publishing Company. Amsterdam/Philadelphia. pp. 33–38
- Rimmon-Kenan, Shlomith. 1983. *Narrative Fiction: Contemporary Poetics*. London and New York.: Methuen.
- Rousseau, Jean-Jacques. 1997. *Yhteiskuntasopimuksesta, eli, Valtio-oikeuden johtavat aatteet*. Hämeenlinna: Karisto.
- Ryan, Marie-Laure. 1991. *Possible Worlds, Artificial Intelligence, and Narrative Theory*. Bloomington: Indiana University Press.
- Todorov, Tzvetan. 1981. *Introduction to Poetics*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Tocqueville, Alexis de. 2000. *Democracy in America*. Chicago and London: The University of Chicago Press.
- Wallis, Jim. 2005. *God's Politics: Why the American Right Gets It Wrong and the Left Doesn't Get It*. Oxford: Lion
- Weber, Max. 1990. *Protestanttinen etikka ja kapitalismin henki*. Helsinki: WSOY
- Wills, Gary. *Original Sinlessness*. Ote teoksesta *Reagan's America*. <http://www.colorado.edu/ReligiousStudies/chernus/2400/Readings/OriginalSinlessness.pdf>. Luettu 5.2.2007
- Winthrop. John (1630). *A Model of Christian Charity*. http://www.winthropsociety.org/doc_charity.php. Luettu 5.10.2007